

Голуб Володимир,
*кандидат біологічних наук, доцент Уманського державного
педагогічного університету імені Павла Тичини, Україна*

Голуб Надія,
*кандидат біологічних наук, доцент Уманського державного
педагогічного університету імені Павла Тичини, Україна*

УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

В умовах формування української національної школи першочерговим завданням залишається реалізація творчого потенціалу дітей молодшого шкільного віку.

Загальноосвітня школа повинна забезпечити засвоєння учнями досвіду пошукової діяльності та створити умови для самовизначення кожного вихованця, здатного розвивати цінності цивілізованого суспільства. Важливим мотивом розвитку пізнавальної діяльності молодших школярів є формування у них пізнавальних інтересів.

Інтегрований курс «Природознавство» має значні можливості для розвитку пізнавальних інтересів дітей молодшого шкільного віку, оскільки ґрунтується на краєзнавчому та українознавчому принципах, тому наше дослідження не втрачає своєї актуальності.

Необхідність та важливість використання усної народної творчості у системі навчальної роботи сучасної національної школи не викликає сумнівів у вчених та вчителів-практиків [1; 2; 4]. Це бачення відображено і в чинних навчальних програмах. Зокрема, пояснювальна записка програми предмета «Природознавство» зазначає, що його метою є сприяння формуванню в учнів потреби до пізнання світу і людини в ньому, засвоєнню духовних цінностей в екологічній, моральній, емоційній та інших сферах [3]. Цей предмет повинен забезпечити передумови для усвідомленого сприймання і засвоєння соціальних,

морально-правових норм, історичних, національно-культурних традицій українського народу. Однак, реалізація цієї вимоги на практиці початкової школи часто зустрічається з труднощами, що зумовлено неналежним обґрунтуванням науково-теоретичних основ використання усної народної творчості у практиці роботи початкової школи та незначною кількістю методичних рекомендацій щодо її використання на уроках.

Проведений аналіз змісту навчальної програми дає підстави стверджувати, що у курсі є необхідні умови для формування пізнавальних інтересів молодших школярів засобами усної народної творчості. Про це свідчать вимоги до рівнів підготовки учнів:

- застосовувати знання народних прикмет про прогнозування погоди та її особливості в різні пори року;

- застосовувати народознавчі знання для самостійного виконання навчальних проектів.

Проте у підручнику для другого класу відсутні такі види усної народної творчості як казки, легенди, народні пісні, скоромовки, перекази, повір'я тощо.

Розроблена нами програма мотивувала на формування пізнавального інтересу до матеріалів природничого характеру, бажання зрозуміти сутність явищ, які відбуваються у природі, визначити їх взаємозв'язок та відтворити природничу тематику в інших видах діяльності – малюванні, ліпленні, аплікації тощо.

Ми прагнули підвищити пізнавальну активність дітей на всіх етапах уроку з метою засвоєння програмового матеріалу і формування стійкого інтересу до способів досягнення результатів. Опираючись на умови розвитку пізнавальних інтересів, ми підбирали найдоцільніші види усної народної творчості.

Оскільки зміст матеріалу тісно пов'язаний із сезонними змінами у природі, ми включали у навчальний процес інформативний матеріал про стан природи і погоди в певний місяць. У своїй програмі ми керувалися положенням

про те, що стійкі знання є основою формування пізнавальних інтересів, тому в навчальному процесі підбирали завдання підвищеної складності.

Отже, використання різноманітних видів усної народної творчості підвищує пізнавальну активність дітей молодшого шкільного віку.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням нових ефективних підходів до формування пізнавальних інтересів у молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Вікторенко І. Формування пізнавального інтересу до природознавства засобами усної народної творчості / І. Вікторенко // Рідна школа. – 2004. – № 3. – С. 54–56.

2. Жаркова І. Система пізнавальних завдань як засіб формування дієвих природничих знань молодших школярів / І. Жаркова, Л. Мечник // Початкова школа. – 2003. – № 4. – С. 19–21.

3. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. 1–4 класи (зі змінами). – Тернопіль : Мандрівець, 2015. С. 177–189.

4. Стельмахович М. Г. Етнопедagogічні основи вивчення природознавства в школі / М. Г. Стельмахович // Початкова школа. – 1990. – № 2. – С. 28–32.